

Datum: 4 december 2017

Betreft: klemmend beroep bescherming Afghaanse vluchtelingen

Geachte staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
Geachte woordvoerders asiel van de Kamercommissie Justitie en Veiligheid,

Terwijl het aantal burgerdoden in Afghanistan naar recordhoogte stijgt, worden steeds meer uitgeprocedeerde Afghaanse asielzoekers teruggestuurd. De Veiligheidsraad van de VN heeft recent vastgesteld dat Afghanistan (weer) een land in oorlog is.¹

Op basis van recent onderzoek van Amnesty International doen negen mensen- en kinderrechtenorganisaties een klemmend beroep op u om Afghaanse vluchtelingen te beschermen en niemand uit te zetten naar Afghanistan.

Rapport Amnesty International

In het rapport 'Forced back to danger': asylum seekers returned from Europe to Afghanistan² van Amnesty International zijn de verhalen van Afghanen opgetekend over de levensbedreigende en erbarmelijke omstandigheden sinds hun uitzetting. Twee van hen zijn Azad en Hamid die tevergeefs bescherming zochten in Nederland. Azad is een homoseksueel wiens seksuele gerichtheid niet werd geloofd. In mei 2017 is hij uitgezet naar Afghanistan. Een paar dagen later spreekt Amnesty hem in Kabul. Hij is nu 23 jaar, zijn seksuele geaardheid verbergt hij noodgedwongen. "Ik word gek, de angst beheerst me, vooral 's nachts, ik ben zo bang."³ Hamid vluchtte naar Nederland toen hij vijftien jaar was, hij kreeg opvang en medische zorg in Nederland. Maar toen hij op zijn achttiende 'volwassen' werd geacht, werd hij uitgezet naar Kabul. Hij kent niemand in de stad. Aan Amnesty vertelde hij: "Sinds mijn aankomst in Kabul ben ik dakloos. Ik slaap onder bruggen, in oude auto's en garages. Ik kan mijn familie niet vinden. Er zijn dagen en nachten die ik doorbreng zonder te eten of het drinken van thee. Ik voel me onveilig en ben bang om door de Taliban gerekruteerd te worden."

Slechte veiligheids-, mensenrechten- en humanitaire situatie

De veiligheids-, -mensenrechten- en humanitaire situatie in Afghanistan is ronduit slecht en zeer zorgelijk. Mensen die worden uitgezet kunnen slachtoffer worden van marteling, ontvoering of bomaanslagen en levensbedreigende omstandigheden in overvolle ontheemdenkampen. De Taliban en andere gewapende groepen controleren en beïnvloeden grote delen van het land. In andere delen vinden gevechten plaats tussen de overheid en gewapende groepen. Met ruim 11.000 burgers die gedood of verwond werden, is 2016 een van de gevaarlijkste jaren voor burgers in het land. In de periode tussen 1 januari en 30 september 2017 werden er 8090 burgers gedood of verwond⁴. Bijna twee miljoen Afghanen hebben hun huis moeten ontvluchten. Sinds de

1 Zie hiervoor: <https://nos.nl/artikel/2204620-vn-aantal-oorlogsgewonden-afghanistan-stijgt-land-weer-in-oorlog>, <https://www.facebook.com/notes/ocha-afghanistan/low-intensity-conflict-escalates/1722170061147128/> en <https://reliefweb.int/report/afghanistan/special-report-strategic-review-united-nations-assistance-mission-afghanistan>, UN strategic review of 2017

2 <https://www.amnesty.nl/actueel/stop-met-het-terugsturen-van-asielzoekers-naar-afghanistan>.

3 Het verhaal van Azad staat centraal in onze gezamenlijke petitie tegen uitzettingen: https://secure.amnesty.nl/petitie_afghanistan

4 https://unama.unmissions.org/sites/default/files/unama_protection_of_civilians_in_armed_conflict_quarterly_report_1_january_to_30_september_2017_-_english.pdf

tweede helft van 2016 is er een enorme toename van teruggekeerde Afghanen die na hun vlucht illegaal in Iran en Pakistan verbleven en onder druk moeten terugkeren.

Veel (gedwongen) terugkeerders zijn ontheemd en leven in Kabul in overbevolkte informele nederzettingen. Er is een gebrek aan toegang tot basisvoorzieningen. In een recent EASO-rapport⁵ wordt bericht over doden die in de nederzettingen vallen als gevolg van de kou. Ook meldt EASO dat er geen onderwijs is voor 600.000 intern ontheemde en teruggekeerde vluchtelingenkinderen. Kinderen die niet op school zitten lopen een groot risico op kindhuwelijken, kinderarbeid en rekrutering door gewapende groepen. Uit onderzoek van Save the Children uit 2016 blijkt dat 91 procent van 520 ondervraagde Afghaanse kinderen onder de vijftien jaar te maken kreeg met een vorm van geweld.⁶

De positie van vrouwen is extreem slecht. Teruggekeerde 'verwesterde' vrouwen worden gezien als vrouwen die de culturele, religieuze en sociale normen, overschrijden. Ze lopen risico slachtoffer te worden van (seksueel) geweld en aanslagen door de Taliban zoals blijkt uit het meest recente ambtsbericht van november 2016. Andere kwetsbare groepen zijn mensen van de etnische minderheid Hazara's, islam-afvalligen (atheïsten en christen-bekeerlingen), (voormalig) medewerkers van de internationale troepen, LHBT's en alleenstaande en/of verwesterde vrouwen en meisjes.

Willekeur toekenningen in Europa

Ondanks de verslechterde (veiligheids)situatie, nam het aantal toegekende asiilvergunningen in Nederland af. In 2015 werd 53 procent toegekend, in 2016 was dat nog maar 35 procent. Er zijn ook grote verschillen in inwilligingspercentages binnen Europa; van bijna iedereen (97 % in Italië, 89 % in Zwitserland) tot weinig/ bijna niemand (18 % Hongarije, 5 % Bulgarije.).⁷ Het is de organisaties onbekend welke verklaring hiervoor kan worden gegeven.

Tot op de dag van vandaag worden mensen door Nederland uitgezet naar Afghanistan of dreigt er uitzetting. Kwetsbare groepen en kinderen die lang in Nederland verblijven, worden niet uitgezonderd. Wanneer wordt de 'zorgelijke' situatie in Afghanistan⁸ volgens de staatssecretaris 'te gevaarlijk'? En wanneer bieden we Afghaanse mannen, vrouwen en kinderen die hier bescherming zoeken de veiligheid die ze zo hard nodig hebben?

Amnesty International concludeert in haar rapport dat het terugsturen van uitgeprocedeerde asielzoekers naar Afghanistan, een schending is van het internationaal recht. Vanwege de slechte veiligheidssituatie, constante mensenrechtenschendingen waartegen de overheid geen bescherming kan bieden en een dreigende humanitaire noodsituatie, lopen Afghaanse vluchtelingen bij terugkeer het risico op refoulement.

Onze oproep

Tegen deze achtergrond roepen onze organisaties op het landenbeleid Afghanistan per direct aan te passen aan de bittere realiteit en Afghaanse vluchtelingen die in Nederland bescherming vragen, deze bescherming ook te bieden. In de tussentijd pleiten wij voor het instellen van een vertrekmoratorium, in ieder geval tot aan het verschijnen van een nieuw ambtsbericht over de veiligheidssituatie in Afghanistan.

Graag zijn wij bereid om met u in gesprek te gaan.

5 <https://www.easo.europa.eu/news-events/press-release-afghanistan-focus>

6 <https://campaigns.savethechildren.net/sites/campaigns.savethechildren.net/files/Brussels%20conference%20on%20Afghanistan.%20Brief.%20Oct.2016.pdf>.

<https://resourcecentre.savethechildren.net/library/afghan-children-cannot-wait-case-investing-their-future-now>

7 AIDA rapport *Refugee rights subsiding? Europe's two-tier protection regime and its effect on the rights of beneficiaries*.

8 Uit het begrotingsdebat van 30 november 2017

Met vriendelijke groet,

Eduard Nazarski, Amnesty International

Aloys van Rest, Defence for Children

John van Tilborg, INLIA

Rommie Nauta, Kerk in Actie

Rian Ederveen, stichting LOS

Jan Gruiters, PAX

Pim Kraan, Save the Children

Suzanne Laslo, Unicef Nederland

Dorine Manson, VluchtelingenWerk Nederland